

ARTIKEL FRA 2004

Specialundervisning – specielt eller en helt naturlig del af undervisningen.

Ordet specialundervisning kan for mange elever og forældre få det til at løbe koldt ned af ryggen. Ordet giver associationer i retningen af - ud over det normale, kan ikke slå til – noget ganske specielt osv., ikke desto mindre modtager rigtig mange elever denne form for undervisning – i større eller mindre grad, og det er vores opgave som skole at afmystificere, legalisere og almindeliggøre specialundervisningen, således at ordet alene ikke foranlediger en blokering for læring og for forældresamarbejdet.

Specialundervisning har i høj grad noget at gøre med at være ansvarlig i forhold til den enkelte elevs læringsforudsætninger og læringsstile og at tage denne opgave alvorlig.

Vi lærer forskelligt, i forskellige tempi og på forskellige måder og det, er der ikke noget specielt i, mere noget almen menneskeligt.

Denne tilgang til specialundervisningen har vi på Nyborg Friskole forsøgt at formidle til vore elever og forældre.

På vores skole har vi pt. 17 elever, der modtager vidtgående specialundervisning, og 27 elever der modtager almindelig specialundervisning – tilsammen 43 elever svarende til godt 14 % af skolens elever.

En stor del, af de elever der modtager alm. specialundervisning, går i 1. – 4. kl.

Man kan spørge sig selv, om dette kan passe, men ud fra filosofierne – og viden om at:

- tidlig indsigt/tidlig indsats - batter
- vi lærer forskelligt – læringsstile/læringsforudsætninger
- krydret med viden om hjernes forunderlige og ikke skematiske udvikling

giver det god mening, at det i overvejende grad er skolens ”små” elever, der får denne hjælp.

Vi har i de sidste mange år forsøgt at gøre en indsats omkring det’ at spotte de elever, der har behov for en ekstra håndsækning for at komme godt fra start.

I børnehaveklassen er der i nogle timer sat en specialundervisningslærer på klassen, der ud over den ekstra hjælp, det er at være flere hænder, også er i stand til at finde frem til de elever, der må have behov for noget ekstra – eller andet.

I børnehaveklasse er der fokus på elevens sproglige udvikling og på alle klassetrin – op til 7. klasse laver læsevejlederen i samarbejde med klasselæreren og specialundervisningslæreren hvert år læsetest - og senere stave – og matematik test, som så på klassekonferencer diskuteres med relevante implicerede partnere bl.a. skolens læse – stave konsulent og skolens psykolog, hvis dette måtte være nødvendigt.

Rigtig mange af de elever, der på de yngste årgange modtager specialundervisning, kommer på få år på ”omgangshøjde” med deres klassekammerater.

Indsatsen i disse første år består primært af:

- Daglig læsning m. lærer

- Læsaftale m. hjemmet
- Holdundervisning: 2 – 3 gange om ugen
- Læsekurser
- Stavekurser
- Støttelærer på klassen

De elever, der har forskellige særlige vanskeligheder – det være sig dysleksi, generelle indlæringsvanskeligheder mm. har dog ofte behov for specialundervisning i hele deres skoleforløb. Dette er især udfordrende!

Hvordan fastholder man lysten til læring, når det' at lære er så vanskeligt? (i hvert fald at lære det samme og i samme tempo som klassekammeraterne).

Der er vist ikke rigtigt noget facit på denne opgave, og nogen gange lykkedes det, andre gange gør det ikke, men det', at gøre de lidt større elever så selvhjulpne som muligt, gør i hvert fald, at deres lyst til at lære fastholdes i en vis grad, fordi eleven i vid udstrækning bliver uafhængige af "denne voksne støtte" og får bevis for, at han/hun kan klare sig selv – ligesom de andre elever. Her har datateknologien i den grad åbnet muligheder.

Alverdens computerprogrammer letter hverdagen for mange elever, og microværkstedets IT – rygsæk, som Nyborg Friskole har købt licens til, er et næsten uundværligt redskab. En ordblind elev – med de store vanskeligheder en sådan ellers har - kan nu stort set klare læse – og skrive opgaver selvstændigt. Beskrivelsen af dette vidundermiddel er gjort fra mange sider – og skal ikke gøres her.

Ikke mere om den almindelige specialundervisning.

I forhold til den vidtgående specialundervisning, har vi som tidligere skrevet pt. 17 enkeltintegrede elever på skolen.

Disse elever er ingenlunde nogen homogen elevgruppe, men det' der kendetegner dem er, at de hver især har haft og har en problematisk tilgang til skolelivet – og måske til livet som sådan. Der er elever, der er født med fysiske – og synlige handicaps – bindevævssygdomme, muskelsvindslignende sygdomme mv. og elever, hvor deres handicap er af mere usynlig karakter – medfødt cerebral dysfunktion, ADHD i større eller mindre omfang, tidligt omsorgssvigtede børn, børn som intelligensmæssigt, hvis man skal bruge dette noget misvisende ord, ligger langt under det forventelige for alderen, uden at der er nogen fysiologisk forklaring på dette. Disse børn – og mange af deres fæller (børn med vidtgående behov for specialundervisning) skal der gøres noget ganske særligt for. De fortjener vores yderste indsats og bevågenhed.

Nyborg Friskole etablerede for ca. 7 år siden et andet undervisningstilbud – i daglig tale kaldet AUT, bl.a. tiltænkt elever med vidtgående specialundervisningsbehov, men også andre elever, som vil kunne profitere af et sådant andet undervisningstilbud.

AUT – andet undervisningstilbud er:

- som udgangspunkt en tanke/ide' om, hvordan man kan tilrettelægge undervisning på en anden måde for skolens ældste elever - en ide', der i sin tid blev til i samarbejde med skolens daværende psykolog.
- en mere fleksibel og rummelig måde at tænke undervisning på - og er i al væsentlighed udtryk for en ikke så boglig/teoretisk tilgang til fagene.

Hver elev får individuelt skema og undervisningen er individuelt tilrettelagt efter elevens behov, kompetencer og potentialer Der er derfor ikke en særlig læseplan og en selvstændig timefordelingsplan for elever, der modtager dette andet undervisningstilbud. Både elever der ikke er henvist til specialundervisning, elever der modtager specialundervisning efter folkeskolelovens § 20 stk. 1, og elever der modtager vidtgående specialundervisning kan blive tilbudt – et andet undervisningstilbud. Tilbudets "omfang" kan variere fra ganske få timer om ugen (man kan eksempelvis modtage Andet Undervisningstilbud" i blot et enkelt fag eller enkelte timer i et fag) til en stor del af den samlede undervisning.

Undervisningen organiseres således, at der undervises på hold af varieret størrelse, alene, i normalklasse med støtte eller på AUT hold med støtte. Hver enkelt elevs skema er individuelt tilrettelagt mht. denne organisering, og det er elevens behov, kompetencer og potentialer i de enkelte fag der afgør, hvilken organisationsform der anvendes. Alle elever får tilknyttet en kontaktlærer, og det tilstræbes at integrere eleverne så meget som muligt i normalklasseregi.

I Andet undervisningstilbud er fagrækken også lidt anderledes end i overbygningsskisserne, selv om den lægger sig forholdsvist tæt op af disse bl.a. aht. muligheden for at gå til eksamen.

Eksempelvis tilbydes faget tysk ikke, men elever, der vil kunne magte dette fag, tilbydes tysk i "normalklasseregi, evt. m. støttelærer. Kendetegnende for alle fag er dog, at tilgangen til fagene er knap så teoretiske/videnskabelige som man vanligt ser, og der er til enhver tid fokus på, hvad netop den enkelte elev har behov for – og forudsætninger for at lære.

Så meget – eller så lidt om specialundervisningen på Nyborg Friskole, for i bund og grund er der ikke beskrevet noget specielt her blot en lille facette af undervisningen – den vi kalder specialundervisningen, men som dog er så almindelig.